

Protocol

Medisch handelen

Juli 2019

Inhoudsopgave:

Inleiding

1. Wettelijke regels medisch handelen
2. Soorten medisch handelen
  - 2.1 Handelingen waarvoor de wet BIG niet geldt
  - 2.1 Handelingen waarvoor de wet BIG wel geldt
3. Ziekmelding leerling op school
4. Medicijnverstrekking en medisch handelen op de Paulus Mavo

Bijlage I   Stappenplan

Bijlage II   Vervolg: Wettelijke regels

Bijlage III   Toestemmingsformulier medicijnverstrekking

1. Wettelijke regels medisch handelen

De Wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG) regelt wie wat mag doen in de Gezondheidszorg. De wet BIG is bedoeld voor beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg en geldt als zodanig niet voor onderwijzend personeel. Dat neemt niet weg dat in deze wet een aantal waarborgen worden gegeven voor een goede uitoefening van de beroepspraktijk aan de hand waarvan ook een aantal regels te geven zijn voor schoolbesturen en leraren als het gaat om in de wet BIG genoemde medische handelingen. Bepaalde medische handelingen - de zogenaamde voorbehouden handelingen - mogen alleen worden verricht door artsen. Anderen dan artsen kunnen deze medische handelingen alleen verrichten in opdracht van een arts. De betreffende arts moet zich er dan van vergewissen dat degene die niet bevoegd is, wel de bekwaamheid bezit om die handelingen te verrichten. Leraren vallen niet onder de wet BIG. Deze geldt alleen voor medische - en paramedische beroepen.

2. Soorten medische handelingen op school

Op school kunnen zich situaties voordoen waarbij (medisch) handelen gevraagd wordt. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen handelingen waarvoor de wet BIG niet geldt en handelingen waarvoor de wet BIG wel geldt.

2.1 Handelingen waarvoor de wet BIG niet geldt

Het geven van medicijnen. Dat kan zijn het geven van een 'paracetamol' of andere medicijnen, bijvoorbeeld het toedienen van een neusspray bij een epilepsieaanval of het behandelen van een insectenbeet met bijvoorbeeld Azaron, et cetera.

2.2 Handelingen waarvoor de wet BIG wel geldt

Het gaat hierbij bijvoorbeeld over het geven van injecties, het meten van bloedsuikerspiegel (d.m.v. een vingerprik) en het toedienen van sondevoeding. Deze mogen slechts worden uitgevoerd door artsen en verpleegkundigen.

De schoolleiding kan kiezen of zij wel of geen medewerking verleent aan het geven van medicijnen of het uitvoeren van een medische (BIG) handeling. Voor de individuele docent geldt dat hij/zij mag weigeren handelingen (al dan niet vallend onder de wet BIG) uit te voeren waarvoor hij zich niet bekwaam acht. Dit is conform het arbeidsrecht.

De wet BIG is niet van toepassing indien er sprake is van een noodsituatie. Iedere burger wordt dan geacht te helpen naar beste weten en kunnen.

Als er afspraken gemaakt worden over medicijnverstrekking en medisch handelen, is het volgende juridisch van belang:

1. leerlingen van 12 tot 16 jaar oud moeten, naast hun ouders, zelf toestemming geven. Het gaat dan om een zogenaamde dubbele toestemming. De afspraken hieromtrent moeten schriftelijk vastgelegd worden;
2. leerlingen vanaf 16 jaar oud beslissen zelf over hun behandeling en geven daar ook toestemming voor. Voor de wet worden zij hetzelfde behandeld als een volwassene. Ouders kunnen daardoor niet zonder meer benaderd worden. Ook in deze situatie moeten de afspraken op schrift vastgelegd worden.

3. Ziekmelding leerling op school

Indien een leerling ziek wordt of een ongeluk krijgt op school moet de leraar direct bepalen hoe hij moet handelen. Op school zijn meerdere bedrijfshulpverleners (BHV-ers) aanwezig om wanneer nodig bij te staan.

Er worden, zonder goedkeuring van ouders, geen pijnstillers (paracetamol etc) aan leerlingen tot 16 jaar gegeven.

Wanneer een leerling ziek is zal de docent na overleg met een leidinggevende een keuze maken om de situatie nog even aan te zien of direct ouders/verzorgers te bellen om te overleggen om de leerling naar huis te sturen, op te laten halen dan wel door een arts te laten zien.

Uitgangspunt hierbij is dat een leerling die ziek is, naar huis gaat. Dit gaat altijd in overleg en met toestemming van ouders/verzorgers.

Bij twijfel of bij een situatie waar de Paulus Mavo snel actie moet ondernemen, zal direct 112 worden gebeld. Uiteraard worden ouders/verzorgers zo snel mogelijk ingelicht.

4. Medicijnverstrekking en medisch handelen op de Paulus Mavo

De schoolleiding van de Paulus Mavo kiest ervoor geen medewerking te verlenen aan het uitvoeren van medische (BIG) handelingen.

Afspraken m.b.t. in bewaring houden door teamleider van medicatie (bv Ritalin medicatie) worden met individuele leerling, ouders en desbetreffende teamleider gemaakt. In overleg en met toestemming van alle partijen wordt per individu bekeken welke afspraken er gemaakt moeten worden en welk stappenplan wordt gehanteerd (binnen de mogelijkheden van de school). De Paulus Mavo kan ervoor kiezen om ouders te vragen, toestemming te geven (schriftelijk) advies in te winnen van de behandelaar inzake begeleiding van desbetreffende leerling op school. Individuele afspraken tussen ouders, leerling en school worden schriftelijk vastgelegd. Het medisch verleden en medicatiegebruik worden, indien gemeld door ouders aan school, vermeld in het ontwikkelingsperspectief plan van de leerling. De afspraken m.b.t. handelen worden verspreid onder personeel door teamleider/mentor.

De Paulus Mavo gaat ervan uit dat ouders bij bijzonderheden/veranderingen m.b.t. medisch handelen de school (teamleider/mentor of zorgteam) direct inlichten om begeleiding (opnieuw) af te stemmen. Ouders zijn verantwoordelijk voor het tijdig informeren van school.

Bijlage I

Stappenplan praktische adviezen:

- leg afspraken en verantwoordelijkheden schriftelijk vast (wie doet wat: leerling, ouders, school)
- Spreek duidelijk af dat ouders verantwoordelijk blijven voor de informatieverstrekking/medicatieverstrekking van hun kind
- Spreek een periode af waarin er weer een evaluatie plaats zal vinden (i.v.m. evt. wijzigingen in medicatie gebruik)
- Neem de medicijnen alleen in ontvangst wanneer ze in de originele verpakking zitten en uitgeschreven zijn op naam van het betreffende kind;
- Lees goed de bijsluiter zodat u op de hoogte bent van eventuele bijwerkingen van het medicijn en noteer, per keer, op een aftekenlijst dat u het medicijn aan het betreffende kind gegeven heeft.
- Als een kind niet goed op een medicijn reageert of als er onverhoopt toch een fout is gemaakt bij het toedienen van een medicijn, bel dan direct de huisarts of specialist in het ziekenhuis.
- Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112.
- Zorg er altijd voor dat u alle relevante gegevens bij de hand hebt, zoals: naam, geboortedatum, adres, huisarts en/of specialist van de leerling, de medicatie die is toegediend, welke reacties het kind vertoont en eventueel welke fout is gemaakt.
- Het bewaren van medicijnen op school moet tot een minimum worden beperkt.
- Indien er met ouders wordt afgesproken dat school medicatie in bewaring houdt, dan zal dit altijd enkel bij de teamleider zijn. Elk nieuw schooljaar nemen ouders opnieuw contact op met desbetreffende teamleider om afspraken door te nemen
- De medicijnen dienen in een afgesloten kast (koelkast indien dit nodig is) te worden bewaard.

Mocht de situatie zich voordoen dat een leerling niet goed op een medicijn reageert of dat er onverhoopt toch een fout gemaakt wordt bij de toediening van een medicijn, bel dan direct met de huisarts of specialist in het ziekenhuis. Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112. Zorg in alle gevallen dat u duidelijk alle relevante gegevens bij de hand hebt, zoals: naam, geboortedatum, adres, huisarts en/of specialist van de leerling, het medicijn dat is toegediend, welke reacties de leerling vertoont en eventueel welke fout is gemaakt.

Bijlag II

Vervolg: Wettelijke regels

Soms worden leraren betrokken bij de zorg rond een ziek kind en worden daarmee partners in de zorg. In zo'n geval kan het voorkomen dat leraren gevraagd wordt om een medische handeling bij een kind uit te voeren. In deze situatie is de positie van de leraar een bijzondere, die met zorgvuldigheid benaderd moet worden.

De leraar moet een gedegen instructie krijgen hoe hij de BIG - handeling moet uitvoeren van een BIG-geregistreeerde professional (meestal de behandelend arts of verpleegkundige). Het naar tevredenheid uitvoeren van deze handeling moet door deze BIG-geregistreeerde professional schriftelijk worden vastgelegd (met handtekening) in een bekwaamheidsverklaring. Op deze manier wordt een zo optimaal mogelijke zekerheid aan kind, ouders, leraar en schoolleiding gewaarborgd. Ook voor de verzekeraar van de school zal duidelijk zijn dat er zo zorgvuldig mogelijk is gehandeld. Dit betekent dat een leraar in opdracht van een arts moet handelen die hem bekwaam heeft verklaard voor het uitvoeren van een BIG -handeling.

Binnen organisaties in de gezondheidszorg is het gebruikelijk dat een arts, of een door hem aangewezen en geïnstrueerde vertegenwoordiger, een bekwaamheidsverklaring afgeeft met het oog op eventuele aansprakelijkheden. Een leraar is en blijft verantwoordelijk voor zijn handelen, ook al heeft hij een bekwaamheidsverklaring van een arts. Hij kan hiervoor civielrechtelijk aangesproken worden. Het schoolbestuur is echter verantwoordelijk voor datgene wat de leraar doet. Kan een schoolbestuur een bekwaamheidsverklaring van een arts overleggen, dan kan niet bij voorbaat worden aangenomen dat de schoolleiding onzorgvuldig heeft gehandeld. Het is dus van belang om deze bekwaamheidsverklaring schriftelijk vast te leggen en ook steeds na te gaan of de leraar zich daarnaast ook bekwaam acht. Een schoolbestuur dat niet kan aantonen dat een leraar voor een bepaalde handeling bekwaam is, wordt aangeraden de medische handelingen – BIG- handelingen - niet uit te laten voeren. Een leraar die wel een bekwaamheidsverklaring heeft, maar zich niet bekwaam acht - bijvoorbeeld omdat hij deze handeling al een hele tijd niet heeft verricht - zal deze handeling eveneens niet dienen uit te voeren. Een leraar die onbekwaam en/of zonder opdracht van een arts deze handelingen verricht is niet alleen civielrechtelijk aansprakelijk (betalen van schadevergoeding), maar ook strafrechtelijk (mishandeling). Het schoolbestuur kan op zijn beurt als werkgever eveneens civiel - en strafrechtelijk aansprakelijk gesteld worden. Een leerkracht is dus ten allen tijde aansprakelijk te stellen indien er een calamiteit heeft plaats gevonden ten gevolge van zijn handelen. Echter met dien verstande dat bij zorgvuldig handelen met een bekwaamheidsverklaring van een arts tot het verrichten van een voorbehouden medische handeling (BIG) het wel degelijk zal uitmaken voor de juridische beoordeling in geval van een calamiteit of er zorgvuldig is gehandeld. Met andere woorden, of er een bekwaamheidsverklaring aanwezig was en een toestemmingsverklaring van de ouders tot het verrichten van de verrichte BIG handeling. De arts die de verklaring gaf is hiermee immers ook verantwoordelijk. Een schoolbestuur heeft het recht geen medewerking te geven aan het verrichten van medische handelingen (BIG) door leerkrachten op school.

Bijlage III

Toestemmingsformulier

Voor het toedienen van de hieronder omschreven medicijn(en) aan:

Naam (leerling)
Geboortedatum:
Adres:
Postcode / woonplaats:

Zoon / dochter / pupil van:

(Naam ouder(s) / verzorger(s))
Telefoon thuis:
Telefoon werk:
Naam huisarts:
Telefoon:
Naam specialist:
Telefoon:

De medicijnen zijn nodig voor onderstaande ziekte(s):

Naam van het medicijn:

Medicijn dient dagelijks te worden toegediend op onderstaande tijden:

Uur	Uur
Uur	Uur

Medicijn(en) mogen alleen worden toegediend in de volgende situatie(s):

Dosering van het medicijn:

Wijze van toediening:

Wijze van bewaren:

Controle op vervaldatum door:

Functie:

Ondergetekenden, leerling en ouder/verzorger van genoemde leerling, geven hiermee aan de school, c.q. het hieronder genoemde schoolpersoneelslid dat daarvoor een medicijninstructie heeft gehad, toestemming voor het toedienen van de bovengenoemde medicijnen:

Naam leerling:
Naam ouder/verzorger:
Plaats:
Datum:

Handtekening leerling:

Handtekening ouder/verzorger: